

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo

Deres ref: 10/01381-12

Vår ref:

Dato: 31.1.2011

Høringsuttalelse til utkast til lov om elsertifikater

Vi viser til høringsnotat datert 8.12.2010 med utkast til lov om elsertifikater. Norsk Industri er positiv til at man nå har klart å enes om et felles elsertifikatmarked for Norge og Sverige. Effektive og fleksible virkemidler som sikrer tilgang på energi til internasjonalt konkurransedyktige vilkår er avgjørende for at industrien skal investere i videre drift og utvikling i Norge. Elsertifikater kan være et slikt virkemiddel. Ettersom elsertifikatmarkedet ikke er et globalt marked må konkurransesatt industri, som konkurrerer i et globalt marked, skjermes for sertifikatplikten og for kostnadene knyttet til økte investeringer i overføringsnett som følge av fornybarpolitikken, slik Regjeringen her legger opp til.

I Sverige er det over tid etablert en unntaksordning for elintensive foretak. Samme unntaksordning må gjøres gjeldende for norske bedrifter. Høringsforslaget vrir konkurransen, og vil påføre flere norske bedrifter betydelige ekstra kostnader som de ikke kan velte over i prisene til sine kunder. Prinsippene for bruk av anleggsbidrag må også harmoniseres for å sikre en optimal lokalisering av den nye produksjonen i forhold til nettet.

Industrien har ingen mulighet for å bære ekstra kostnader til nytt nett for å føre kraften til kundene. Eksisterende netregime tar ikke godt nok hensyn til den globale konkurransen som industrien står overfor.

Nye kabler til utlandet påfører nettkunder en betydelig økonomiske eksposeringen, spesielt de første årene. Norsk Industri mener det må vurderes om disse og tilhørende nettførsterkninger på land skal finansieres utenom sentralnettregnskapet.

Det finnes et stort potensial for fornybar kraftproduksjon i treforedlingsindustriens biobrenselanlegg som kan utnyttes ved å gi norske produsenter en tilsvarende ordning som man har hatt i Sverige siden 1. mai 2003. Videre vil vi påpeke at handlingsrommet for støtte til energiggjennvinningsprosjekter må utnyttes fullt ut.

Norsk Industri ønsker på generelt grunnlag å understreke at særnorske kostnader og usikkerhet rundt rammebetingelsene over tid vil medføre en gradvis utfasing av industrien. Dette vil igjen destabilisere kraftmarkedet og føre

til lavere inntjening og skatteproveny fra kraftsektoren, føre til dramatisk lavere verdiskaping og sysselsetting i berørte regioner, samt kreve store investeringer i infrastruktur for eksport av kraft som vil øke nettkostnadene for gjenværende aktører.

Lovforslaget forutsetter at flere elementer skal detaljutføres i forskrifter, noe som skaper en viss usikkerhet rundt rammebetingelsene. Utgangspunktet må være allerede eksisterende forskriftstekst som foreligger i Sverige. Det forutsettes en tett dialog med berørte aktører i Norge under utformingen av forskriftene.

1. Omfanget av elsertifikatplikten

Norsk Industri ser det som naturlig at all elintensiv industri skjermes for sertifikatkostnadene, slik prinsippet er i det eksisterende svenske markedet. Det er uheldig at det legges opp til ulike unntaksordninger i Norge og Sverige. Den foreslåtte unntaksordningen for Norge omfatter færre bedrifter enn det svenske. Virksomheter som konkurrerer på verdensmarkedet får dermed særnorske avgifter som svekker konkurranseevnen. Forslaget skaper en utilsiktet usikkerhet rundt industriens framtid i Norge.

Unntaksordningen for elintensiv industri må være robust og forutsigbar. Treforedlingsindustrien opplever en ekstra usikkerhet i varigheten på unntaket i og med at deres fritak for forbruksavgift på elektrisitet er knyttet opp mot 5-årige enøkavtaler, og forutsetter at den respektive bedrift oppfyller innsparingsmål avtalt med NVE. Skulle en bedrift mislykkes i å oppfylle krav for fritak av forbruksavgift vil ekstra kostnad med både elforbruksavgift og elsertifikater bli umulig å bære. Dette gir ikke forutsigbarhet, verken innenfor 5-årsperioden eller utover de 5 årene. Vi vil også nevne at økte råvarepriser som følge av økt konkurranse om virket fra kraftproduksjon etter innføringen av elsertifikatmarkedet i Sverige er en ytterligere kostnadsulempe for treforedlingsindustrien.

Det svenske systemet for unntak for elsertifikatplikt er utprøvd administrativt og i forhold til EU-retten. Gitt den stramme tidsrammen for oppstart av det felles sertifikatmarkedet, mener Norsk Industri at det er mest hensiktsmessig at Norge bruker de samme unntaksreglene som man har i Sverige.'

2. Nettinvesteringer – konsesjonsbehandling og finansiering

Den store satsingen på fornybar elektrisitet krever ifølge høringsforslaget omfattende utbygging av overførings- og fordelingsnett i Norden. Energiministrene har besluttet å ta nødvendige skritt for å sikre at de respektive systemansvarlige (TSO-er) og regulatorene har et nordisk perspektiv når de planlegger og godkjenner framtidige nettinvesteringer. Så langt har dette samarbeidet i hovedsak bestått av å utveksle planer som ikke er forpliktende. Det er usikkert hva de politiske initiativene vil gi av konkrete fellestiltak og framdriften av disse, og det finnes heller ikke retningslinjer for hvordan kostnader til slike prosjekter skal fordeles mellom landene.

Vi støtter et samarbeid som sikrer samfunnsøkonomisk riktig innfasing av ny produksjon og infrastruktur på tvers av landegrensene. For å lykkes må man tilpasse finansieringsordningene.

Statnett og andre nettselskaper har med forankring i de politiske målsettingene om fornybarsatsingen utarbeidet investeringsplaner som legger opp til betydelige investeringer i årene som kommer. Dermed vil de samlede nettkostnadene i Norge øke dramatisk i forhold til i dag. Med dagens nettrekime i Norge vil de årlige nettkostnadene for industrien bli flere hundre millioner kroner høyere i 2020 enn i dag. Dyrere nettløsninger i form av mer kabling og en felles tariffing i dagens sentral- og regionalnett vil øke kostnadene ytterligere. De store kostnadsøkningene er svært uheldig for industri som allerede sliter med lønnsomheten og framtidig konkurransevne. For å unngå tiltakende karbonlekkasje må den globale konkurransen derfor vektlegges sterkere i tariffingen enn i dag.

Elsertifikatmarkedet vil øke andelen uregulerbar kraftproduksjon. Industrien vil særlig bidra til høyere last, og redusere de problemene en har med frekvensreguleringen når vindkraft og uregulerbar vannkraft dekker mesteparten av etterspørselen. Samtidig vil industrien bidra i håndteringen av energi- og effektknapphet, både gjennom å regulere ned forbruket ved kortvarige effekttopper og ved mer langvarige reduksjoner ved energiknapphet i tørre år. Å bevare industrikapasiteten og utnytte disse egenskapene vil bli mer og mer viktig for kraftsystemet.

Innføring av et elsertifikatmarked, og behovet for klarhet om rammevilkårene for industrien framover, illustrerer viktigheten av å avklare prinsippene for fordeling av de residuale kostnadene i nettet nå. Vi viser her til vår anke mot NVEs vedtak om sentralnettstariffen for 2010 som fortsatt er til behandling i OED, jf. brev til OED av 22.4.2010, hvor vi bl. a. skriver at *"Norsk Industri mener at Statnett og NVE ikke vektlegger hensynet til langsiktig fleksibilitet i tilstrekkelig grad og at det diskrimineres mellom produsenter og kraftintensiv industri* Regjeringen har i flere sammenhenger uttalt at nettleien er et av flere forhold som må tas med i betraktning når vilkårene for industrien vurderes. Norsk Industri mener at Statnett og NVE ikke vektlegger hensynet til industriens globale konkurranse tilstrekkelig Norsk Industri vil særlig bemerke at Regjeringen og OED i klartekst uttrykker at langsiktig fleksibilitet er et kriterium det tas "spesielt hensyn" til ved utformingen av tariffen for kraftintensiv industri." Norsk industri legger i klagen til grunn at den globale konkurransen tilsier at de residuale tariffene for kraftintensiv industri skal være lavere enn for kraftproduksjon.

I forbindelse med oppstart av elsertifikatmarkedet er det behov for en total gjennomgang og justering av dagens regelverk for nettarrifering. Norsk Industri mener at man i den sammenheng må utvide bruken av anleggsbidrag, blant annet for å få en lik praksis i Norge og Sverige. Dette vil bidra til effektive lokaliseringssignaler og en mer optimal innfasing av fornybarproduksjonen. Bruk av anleggsbidrag som også delvis dekker nødvendige investeringer i kapasitetsøkninger i det maskede nettet bør legges til grunn for etableringen av ny kraftproduksjon.

Etablering av nye utenlandskabler med tilhørende nettførsterkninger på land innebærer en betydelig økonomisk risiko for kraftintensiv industri, spesielt de første årene, dersom dagens praksis videreføres. Det bør derfor vurderes om investeringer knyttet til slike prosjekter må holdes utenfor sentralnettregnskapet, enten de eies av Statnett eller av andre. Fordelene for forbrukerne i form

av økt forsyningssikkerhet blir mindre etter hvert som antallet kabler øker, og risikoen ved slike investeringer må derfor i større grad bæres av aktører som ønsker å satse på dette forretningsmessig. En kombinasjon av anleggsbidrag for alle følgeinvesteringer i nettet og en organisering kablene utenfor sentralnettregnskapet kan bidra til dette. Det vises i den sammenheng til at EU-regler setter tak på tariffen for kraftproduksjon, noe som hindrer at kraftproduksjon kan pålegges å dekke en vesentlig større andel av kostnader til nettet.

3. Elsertifikatberettiget produksjon

Målet med elsertifikatsystemet er å få fram ny fornybar kraftproduksjon i Norge og Sverige basert på prinsippet om teknologinøytralitet og en riktig utnyttelse av ressursene innenfor det felles markedet. Hovedtrekkene i reglene for inkludering av anlegg og teknologier må da harmoniseres. I Sverige har ordningen med tildeling av elsertifikater til eksisterende biobrenselanlegg gitt en betydelig oppgradering og kapasitetsutvidelse. En tilsvarende overgangsordning for norske biobrenselanlegg vil motivere til økt utnyttelse av eksisterende biobrenselanlegg. Man vil også bidra til økt likviditet i markedet de første årene. Norsk Industri støtter i denne sammenhengen høringsuttalelsen fra Södra Cell Tofte AS.

Industrien har et stort potensial for gjenvinning av energien som brukes i produksjonsprosessen, både i form av damp/varme og som produksjon av elektrisk kraft. Dette er svært miljøvennlige prosjekter, fordi man utnytter energi som ellers går til spille. Energigjenvinning faller ikke inn under ordningen for elsertifikater, men er forutsatt å få støtte fra Enova. Norsk Industri forutsetter at Enova utnytter handlingsrommet innenfor EUs statsstøtteregulering fullt ut. I den grad det er mulig innenfor statsstøttereglene bør nivået på støtte til energigjenvinningsanlegg være like høyt som til utbygging av ny fornybar kraftproduksjon. Både investeringsstøtte og eventuelle driftsstøtteordninger, som hvite sertifikater, feed-in-tariffer med mere må vurderes. Det forventes at vindkraftaktører vil velge å basere støtten til nye utbygginger på salg av elsertifikater og derfor vil frasi seg støtte fra Enova. Dette vil frigjøre betydelige midler som kan brukes til å støtte utbygging av andre kraftproduksjonsteknologier, herunder energigjenvinningsprosjekter i industrien. Umodne teknologier bør også kunne få et løft i støttenivået.

4. Innfasing av ny produksjon

Norsk Industri er opptatt av et velfungerende sertifikatmarked. Det er viktig at konsesjonsbehandlingen for både produksjon og nett er effektiv, slik at norske prosjekter ikke får en konkurranseulempe i forhold til svenske, eller at kvalifisert prosjekter ikke blir realisert fordi det tar for lang tid å konsesjonsbehandle dem. Rask konsesjonsbehandling er avgjørende for å ivareta prinsippet om teknologinøytralitet. For å ivareta norske prosjekters konkurransevne, og unngå en utilsiktet høy sertifikatpris i oppstartsperioden, er det også viktig at kvoteplikten de første årene ikke er for stram.

Med vennlig hilsen
Norsk Industri

Stein Lier-Hansen
Adm. dir.